

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. B.,** zastoupeného JUDr. Václavem Tomisem, advokátem se sídlem ul. 02. Tovární 10, 737 01 Český Těšín, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství,** 28. října 117, 702 18 Ostrava, ve věci kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2005, č. j. 58 Ca 49/2004 - 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti správnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 4. 2004, č. j. DSH/4050/04/LI. Stěžovatel kasační stížnost opřel o ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V první řadě krajskému soudu vytkl, že nesprávně odmítl jeho žalobu pro opožděnost - stěžovatel uvedl, že se řídil nesprávným poučením žalovaného o tom, že proti jeho správnímu rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné; měl dále za to, že jestliže Okresní soud v Karviné, k němuž nejprve žalobu podal, jej v usnesení o zastavení řízení poučil o tom, že žalobu má podat ke Krajskému soudu v Ostravě, jsou lhůty pro podání správní žaloby v pořádku, zvláště s ohledem na to, že byl vyzván k zaplacení soudního poplatku předem.

Dále stěžovatel namítal, že Okresní soud v Karviné měl jako nepříslušný soud postoupit jeho žalobu podle § 7 odst. 5 a 6 s. ř. s. soudu příslušnému, tedy Krajskému soudu v Ostravě. Krajský soud se však tímto problémem vůbec nezabýval, což stěžovatel považuje za nesprávné. Kdyby Okresní soud v Karviné splnil svoji povinnost, nedostal by se stěžovatel podle svého přesvědčení do prodlení a nebyl by zbaven možnosti nápravy nezákonného rozhodnutí žalovaného a prvoinstančního správního orgánu.

Stěžovatel k samotnému meritu věci, tedy k tomu, že byl podle svého názoru nespravedlivě a nezákonně shledán vinným spácháním dopravního přestupku, poukázal na to, že v jeho případě nebyla naplněna nutná zákonná podmínka odpovědnosti za přestupek, a sice zavinění pachatele, neboť on nic nezavinil. Dal přednost řidiči G. podle svého názoru v souladu s ustanovením § 2 písm. q) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, a to takovou, že pokud by řidič G. v místě nehody dodržel předepsanou rychlost 20 km/h a nepřekročil ji o 30 km/h, nemohlo ke střetu jejich vozidel dojít, neboť stěžovatel podle svého názoru řidiče G. nedonutil, aby náhle měnil směr nebo rychlost jízdy. Stěžovatel rovněž odmítl závěr žalovaného i správního orgánu první instance, že míra zavinění řidiče G. i stěžovatele na spáchání dopravního přestupku je stejná – stěžovatel sice nedal přednost, ale nemělo to vliv na skutečnost, že došlo k dopravní nehodě, neboť řidič G. porušil důležitou povinnost tím, že se nevěnoval plně řízení; stěžovatel k tomu poznamenal, že řidiče G. za volantem vůbec neviděl, protože byl zřejmě sehnutý, a navíc v obytné zóně, kde se pohybují děti a staří lidé, jel namísto předepsaných 20 km/h o 30 km/h více.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., třebaže stěžovatel v ní poukazuje i na § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Je-li totiž kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, zveřejněný pod č. 625/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

V kasační stížnosti je v první řadě namítáno nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem, zda stěžovatelova žaloba proti správnímu rozhodnutí žalovaného byla podána včas, a to jednak v souvislosti s poučením, které se stěžovateli dostalo ve správním rozhodnutí žalovaného o tom, že proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné, jednak v souvislosti s podle stěžovatelova názoru nesprávným postupem Okresního soudu v Karviné, který řízení o jeho žalobě zastavil, namísto aby věc postoupil Krajskému soudu v Ostravě. Druhý okruh stížních námitek pak směřuje proti samotnému obsahu správního rozhodnutí žalovaného, v němž byla podle stěžovatele žalovaným nesprávně posouzena právní otázka jeho viny na dopravním přestupku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není v žádné ze svých částí důvodná.

Krajský soud odůvodnil rozhodnutí o odmítnutí žaloby tím, že žaloba stěžovatele byla podána opožděně. Stěžovatel podal svoji žalobu proti správnímu rozhodnutí žalovaného věcně

i místně nepříslušnému Okresnímu soudu v Karviné. Ten řízení o žalobě zastavil podle § 104b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a současně stěžovatele poučil o možnosti podat svoji žalobu znovu v jednoměsíční lhůtě od právní moci usnesení okresního soudu k věcně a místně příslušnému Krajskému soudu v Ostravě; stěžovatel se uvedeným poučením řídil a žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě podal. K tomu, aby stěžovatelovu žalobu podanou ke Krajskému soudu v Ostravě bylo možno považovat za včasnou, musel jednak podat včas, tedy ve dvouměsíční lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., žalobu k Okresnímu soudu v Karviné, jednak včas, tedy v jednoměsíční lhůtě dle § 72 odst. 3 s. ř. s., druhou žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. Stěžovateli bylo podle krajského soudu správní rozhodnutí žalovaného doručeno dne 20. 4. 2004 a poslední den dvouměsíční lhůty k podání žaloby uplynul v pondělí 21. 6. 2004. Stěžovatel však žalobu podal k Okresnímu soudu v Karviné až dne 23. 8. 2004.

S výše uvedeným právním závěrem krajského soudu se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje.

Důvodem odmítnutí stěžovatelovy žaloby v žádném případě nebyl postup soudů (Okresního soudu v Karviné a Krajského soudu v Ostravě) po jejím podání, nýbrž jen a pouze skutečnost, že stěžovatel svoji první žalobu – tu, kterou podal k Okresnímu soudu v Karviné, nikoli druhou žalobu podanou Krajskému soudu v Ostravě – podal opožděně, přičemž nutnou podmínkou věcné projednatelnosti druhé žaloby bylo, aby ta první byla podána včas ve lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Tuto podmínku však stěžovatel nesplnil. Jeho poukaz na to, že Okresní soud v Karviné neměl zastavovat řízení o jeho žalobě, nýbrž věc postoupit Krajskému soudu v Ostravě podle ustanovení § 7 odst. 5 a 6 s. ř. s., je nepřípadný. Ustanovení § 7 odst. 5 a 6 s. ř. s. upravuje postupování věcí věcně a místně příslušným soudům toliko mezi soudy rozhodujícími ve správním soudnictví, tedy mezi soudy krajskými a Nejvyšším správním soudem; na případy, kdy účastník podá žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve věci svého subjektivního veřejného práva k jinému soudu než krajskému soudu nebo Nejvyššímu správnímu soudu, tedy k soudu, kterému rozhodování ve (veřejnoprávním) správním soudnictví vůbec nepřísluší (například, jak tomu bylo i u stěžovatele, k okresnímu soudu), pamatují ustanovení § 104b o. s. ř. Základním pravidlem řešení takovéto situace je zastavení řízení a poučení účastníka o možnosti podat v jednoměsíční lhůtě od právní moci usnesení o zastavení řízení novou žalobu k věcně a místně příslušnému soudu (§ 104b odst. 1 o. s. ř.). Přesně o tento případ se jednalo ve věci stěžovatele (o žádnou z věcí uvedených v § 104b odst. 2 o. s. ř. nešlo, takže přímé postoupení věci věcně a místně příslušnému soudu nepadalo v úvahu), a proto Okresní soud v Karviné postupoval zcela správně, pokud řízení ve věci stěžovatelovy první žaloby zastavil a poučil jej o možnosti podat v jednoměsíční lhůtě novou žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. Povinností a ani oprávněním Okresního soudu v Karviné nebylo a nemohlo být posuzování včasnosti či nevčasnosti stěžovatelem podané první žaloby, neboť posuzování takových otázek přísluší toliko soudu, který je věcně a místně příslušný o žalobě rozhodnout, tedy v případě stěžovatele Krajskému soudu v Ostravě. Poučení o možnosti podat žalobu u Krajského soudu v Ostravě neznamenalo tedy nic více než to, že stěžovateli bylo vysvětleno, který soud by případně byl věcně a místně příslušný jeho věc projednat a dokdy nejpozději musí stěžovatel podat novou žalobu, chce-li vůbec uvažovat o tom, aby (za předpokladu splnění všech dalších zákonem předepsaných procesních podmínek, jejichž splnění by prověřoval až věcně a místně příslušný soud, nikoli Okresní soud v Karviné) jeho žaloba mohla být věcně projednána. Pokud tedy stěžovatel vyvozuje ze skutečnosti, že Okresní soud v Karviné jej poučil o možnosti podat v jednoměsíční lhůtě novou žalobu ke Krajskému soudu

v Ostravě, že tím bylo implicitně potvrzeno splnění podmínky podání žaloby ve lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., nelze s ním souhlasit.

Ani skutečnost, že Krajský soud v Ostravě po stěžovateli požadoval zaplacení soudního poplatku, nemůže znamenat – opět implicitní – potvrzení splnění podmínky včasnosti podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu. Soudním poplatkům totiž podléhají všechny žaloby [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů] – včasně podané i ty, které jsou opožděné. Jinak řečeno, ze skutečnosti, že byl vyzván k zaplacení soudního poplatku, nemůže účastník o včasnosti či nevčasnosti své žaloby ještě ničeho dovozovat.

Nepřípadná je i výtka stěžovatele, že se při podání své žaloby řídil nesprávným poučením žalovaného o tom, že proti jeho správnímu rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné (stěžovatel zřejmě – tak si alespoň Nejvyšší správní soud jeho výtku vysvětluje – má na mysli, že žalobu podal nikoli ve dvouměsíční lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., nýbrž s časovým odstupem více než dvojnásobným proto, že nebyl žalovaným poučen o tom, že proti jeho správnímu rozhodnutí může podat žalobu ve správním soudnictví). Nejvyšší správní soud již vyslovil, že z ustanovení tehdy platného § 47 odst. 1 a 4 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „spr. ř.“) neplyne povinnost správního orgánu poučit účastníky správního řízení o možnosti podání mimořádných opravných prostředků v rámci právní úpravy správního řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2003, č. j. 7 Ads 42/2003 - 25, zveřejněný pod č. 297/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Náležitosti rozhodnutí vydaného správním orgánem ve správním řízení jsou stanoveny v § 47 odst. 1 spr. ř., podle něhož musí rozhodnutí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o odvolání. Podle § 47 odst. 4 spr. ř. obsahuje poučení údaj, zda je rozhodnutí konečné nebo zda se lze proti němu odvolat. Zákon tedy stanoví, aby správní orgán ve svém rozhodnutí poučil pouze o odvolání (případně rozkladu), tedy pouze o řádném opravném prostředku správního řízení. Pokud v rozhodnutí žalovaného bylo uvedeno, že podle § 59 odst. 4 spr. ř. se proti rozhodnutí o odvolání nelze dále odvolat, odpovídá takto formulované poučení ustanovení § 47 odst. 4 spr. ř. Zákon správnímu orgánu nestanovuje povinnost poučovat účastníka řízení o tom, že jeho rozhodnutí může být za splnění předepsaných podmínek přezkoumáváno ve správním soudnictví; toto musí vědět účastník sám, případně je na něm, aby se o takové možnosti informoval u jiné osoby znalé práva. Ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., které k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu obecně stanovuje poměrně dlouhou lhůtu dvou měsíců, dává i práva neznalým osobám dostatek času k tomu, aby k ochraně svých subjektivních veřejných práv učinily patřičné kroky, například tím, že vyhledají právní pomoc u advokáta a o možných cestách, jak správní rozhodnutí vydané odvolacím správním orgánem napadnout, se s ním poradí; právní úpravu poučovací povinnosti v ustanovení § 47 odst. 1 a odst. 4 spr. ř. proto nutno právě v kontextu relativně dlouhé lhůty k podání správní žaloby, jak je stanovena v § 72 odst. 1 s. ř. s., považovat za ústavně zcela konformní, odpovídající ustanovení čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod i čl. 13 a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.). Pokud se stěžovatel řádně nestaral o svá práva a žalobu podal až více než čtyři měsíce ode dne, kdy mu bylo doručeno rozhodnutí žalovaného, nelze to přičítat k tíži žalovaného, nýbrž pouze k tíži stěžovatele samotného.

Námitkami týkajícími se „merita věci“, tedy toho, zda správní rozhodnutí žalovaného je zákonné či nikoli a zda v něm žalovaný správně posoudil jednání stěžovatele při dopravní nehodě, se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť se jimi ani zabývat nemohl. V řízení

o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud přezkoumává pravomocné rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.); zkoumá tedy, zda rozhodnutí krajským soudem vydané a zejména důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem; jeho úkolem není přímo přezkoumávat samotné žalobou napadené správní rozhodnutí, nýbrž prověřovat, zda krajský soud při takovémto přezkumu postupoval a uvažoval správně. Rozsah přezkumu rozhodnutí krajského soudu je z povahy věci vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí – jedná-li se o rozhodnutí, kterým se (jako je tomu v případě stěžovatele, jehož žaloba byla odmítnuta pro opožděnost) končí řízení před krajským soudem z důvodu, že není splněna předepsaná procesní, tedy zjednodušeně řečeno „vstupní“ a ve své podstatě formální podmínka věcné projednatelnosti žaloby, aniž by se zabývalo meritem, tedy vlastním věcným obsahem žaloby, je na Nejvyšším správním soudu, aby v mezích rozsahu a důvodů kasační stížnosti (resp. nad rámec těchto mezí v limitech daných § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) přezkoumal rozhodnutí krajského soudu z hlediska toho, zda tento soud správně posoudil nesplnění této „vstupní“ podmínky. Zabývání se meritem by znamenalo vybočení z přezkumné role, kterou Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti hraje, a tedy překročení pravomocí, jež jsou mu zákonem v řízení o kasační stížnosti svěřeny.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že tato není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Státu, jednajícímu v tomto řízení žalovaným, proto nebylo důvodu přiznat právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 *in fine* ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. ledna 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu